

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Psevdo-Poenitens Correctvs. Sive Doctrina Ecclesiæ Catholicæ, & Sanctorum, solemniorúmque Doctorum, De Vera Poenitentia ...

Dionysius <aus Werle>

Coloniæ Agrippinæ, 1692

Art. 1. Doctrina Ecclesiæ, & sanctorum solemniorumque Doctorum in
medium affertur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41634

50 *Pseudo-pœnitens correctus*
secundum diuturnitatem culpa sit diu-
turnitas pœna; & secundum multiplici-
tatem culpa sit multiplicitas pœna; jux-
ta illud Joannis : Facite fructus dignos
pœnitentiæ. Ita ille in Paradiso animæ
cap. 41. Et S. BERN. De gradibus
Humilit. c. 18. Qui veraciter pœnitet,
laborem pœnitentiæ non abhorret.

CAPUT II.

DE SATISFACTIONE CONGRUA
A SACERDOTIBVS INIUNGEN-
DA; nec non DE ABSOLVTIONIS
BENEFICIO SVBINDE
DIFFERENDO.

ARTICULUS I.

Doctrina Ecclesie, & sanctorum solem-
niorumque Doctorum in medium
affertur.

I. **U**ltimum Generale CONCI-
LIUM TRIDENTINUM,
uni-

universalem DEIEcclesiam repræsen-
 tans, postquam sess. 14. cap. 2. docuit,
 quòd post Baptismum relapsi, deinceps
 ad plenam peccatorum omnium (quoad
 omnem & culpam & poenam) remis-
 sionem per Sacramentum Pœnitentiæ, sine
 nostris **MAGNIS FLETIBUS ET**
LABORIBUS, pervenire nequaquam
 possimus; ibidem post aliqua cap. 8. sub-
 dit : *Debent ergo sacerdotes Domini,*
quantum spiritus & prudentia sugges-
serit, pro qualitate criminum, & poeni-
tentium facultate, Salutares & CON-
VENIENTES SATISFACTIO-
NES *injungere ; ne, si fortè peccato con-*
niveant, & INDULGENTIUS cum
poenitentibus agant, levissima quædam
opera pro gravissimis delictis injungen-
do, ALIENORUM PECCATO-
RUM PARTICIPES EFFICIAN-
TUR. *Habeant ergo præ oculis, ut sa-*
tisfactio, quam injungunt, sit non tan-
tum AD NOVÆ VITÆ CUSTO-
DIAM, ET INFIRMITATIS ME-
C 2 DICA-

DICAMENTUM ; SED ETIAM
PRÆTERITORUM VINDI-
CTAM, ET CASTIGATIONEM.

II. RITVALE ROMANVM ea-
dem illa inculcans, hæc verba subjun-
git : *Quare (sacerdos) CVRET,*
QANVTVM FIERI POTEST, VT
CONTRARIAS PECCATIS
POENITENTIAS INJUNGAT ;
veluti avaris elemosynas, libidinosi je-
junia, vel alias carnis afflictiones ; su-
perbis humilitatis officia, desidiosis devo-
tionis studia, &c.

III. CATECHISMVS ROMA-
NVS, Tit. de Pœnit. Sacram. cap. 13 illis
omnibus, quæ ex Cōcilio Trid. & Ritu-
ali Rom. allata sunt, inculcatis, hæc ad-
dit: *Alterum (quod in satisfactione re-*
quiritur, est) ut ejusmodi opera suscipi-
antur, quæ naturâ suâ DOLOREM
ET MOLESTIAM AFFERANT :
Cum enim præteritorum scelerum com-
pensationes sint; atque, ut S. Martyr Cy-
prianus ait, redemptrices peccatorum ;
OM-

OMNINO NECESSE EST, UT ALIQUID ACERBITATIS HABEANT *Maximè convenit, pœnitentibus præcipere, ut certis ALIQUOT ET DEFINITIS DIEBUS orationi vacent. Hortari etiam eos oportet, ut soepe eadem satisfactionis opera, à sacerdote indicta ultro suscipiant ac repetant; atque ijs omnibus, quæ ad Pœnitentiæ Sacramentum pertinent, diligenter absolutis, tamen Virtutis pœnitentiæ studia nunquam intermittant.*

Et Cap. 10. *Diligenter providendum est [Sacerdoti] ut ea remedia agnato adhibeantur, quæ ad illius animam sanandam, & in posterum contra vim morbi muniendam, aptiora esse videntur. Ex quo poterunt fideles colligere cuius maximo studio curandum esse, ut eum sibi sacerdotem deligat, qui (inter alia requisita) QUÆ CUIQUE SCELE- RI POENA CONVENIAT, OPTIME NORIT.*

IV. SACRAMENTALE AM-

C 3. BRO-

54. *Pſendo pœnitens correctus.*

BROSIANUM, supra cap. I. art. 2. num. VII. laudatum, *Cum*, inquit, *hæc* [ne videlicet alicui pœnitentiæ opera in ruinam injungat] *Parochus pro prudentia charitateque sua spectabit; tum verò maxime videbit, ut ne pro peccatis gravibus levissimas pœnitentias imponat.* ID QUOD ET CONFESSORIBUS ET POENITENTIBUS PERICULOSUM EST; cum id à *sacris literis, & à Conciliorum decretis, & à sanctorum Patrum sententiâ alienum sit: Nam Divina litera ab ijs, qui pœnitentiam agunt, hoc efflagitant, ut fructus dignos pœnitentiæ faciant; atque ad Dominum convertantur in jejuniis, & fletu, & planctu. Et verò, qui pro peccatis gravibus leves quosdam pœnitentiæ modos imponunt, hi, Canon. (38. Concilii Cabillonensis 2. anno 813. celebrati) inquit, consuunt pulvillos sub omni cubitis manus; & faciunt cervicalia sub capite universæ ætatis, ad capiendas animas (juxta Ezech. 13. v. 18. & 19.*

Et

Et post aliqua : in peccati gravitate perpendens (sacerdos) quoties (id confitens) admiserit : Nam si quis in eodem genere soepius offenderit , dignus est , qui graviori pœnitentiâ afficiatur .

Atque hæc quidem pœnitentia genera à sanctis viris accepta pro peccatorum ratione adhiberi poterunt : Ut egenis hominibus cibum suppeditet , ac ministret [pœnitēs] pedes item lavet . Ut peregrinos pro facultatum ratione hospitio excipiat . Ut aliquot diebus carne , aut vino item abstineat . Ut certis diebus , præsertim feriâ 4. 6. & Sabb. jejundet ; vel etiam vescatur solum pane , & aqua potusetur . Ut , si facultates supererunt , certam pecuniam , aut frumenti , aut vini quantitatem in eleemosynam pauperibus Christi conferat . Ut humi aliquamdiu jaceat , cubetve . Ut flagella certis præscriptis diebus sibi adhibeat . Ut cilicium aliquot dies induat . Ut statos psalmos pœnitentiales , aliasque pœnitentiales preces piè recitet aliquot

56 *Pseudo-pœnitens correctus.*

dierum spatio &c. Vide Acta Ecclesiæ
Mediolan. anno 1645. Parisiis impressa,
à pag. 405. usque ad 417.

Tractatus quoque de ratione ad-
ministrandi Sacramentum Confessionis
ab eodem S. Cirilo Borromæo editus,
& à possevino Bibliothecæ selectæ lect.
1. lib. 3. cap. 23. laudatus, *Est, inquit,*
præterea consilium, absolutionem differ-
re, donec evidens appareat emendatio
in iis, qui tamen si dicant ac polliceantur,
quod se eximent peccato; tamen Con-
fessario probabilem faciunt metum, ne
contrarium contingat &c.

V. INSTITUTIO CHRISTIA-
NA Moguntinensis, supra cap. 1. art. 2.
num. 8. laudata, *De satisfactione. §. 1. fol.*
196. pag. 1. Sic, inquit, temperanda sunt
(à Confessariis) pœnitentiæ exercitia, ut
molesta sint sensui carnis; & pœnam ha-
beant. Et §. Longum esset fol. 201. & 202.
Multos tulit ætas nostra, qui consueverunt
putvillos sub omni cubitu manus, &
faciunt cervicalia sub capite uniuersæ
ætatis

aratis ad capiendas animas: Qui contra Evangelii vigorem veniæ facilitatem promittentes, MALITIAM HOMINUM IN IMMENSUM AUGENT. Nimirum ista Diaboli est nociva persecutio, sub falsâ securitate incautas animas ad certum interitum venantis: Dum enim spe facilis veniæ nihil metuitur, scelera sceleribus cumulâtur.

Olim, qui deliquerant, ad Communionem non recipiebantur, antequam plenâ pœnitentia pro delictorum qualitate satisfacissent; nisi aut mors urgeret, aut alia ingens necessitas cogeret reconciliationem accelerare: Quo tamen casu adiciebatur **CONDITIO**, ut, si Domini gratiâ convaluissent, **PRO PEC-CATI MENSURA** canonicam satisfactionem adimplerent: Eamque publicam injungebant, non pro manifestis tantum, **SEDETIAM PRO OCCULTIS DELICTIS** gravioribus; nimirum ante Absolutionis beneficium implendam. Quod etiam in occultis

C §

cri-

58 *Pseudo-pœnitens correctus.*

criminibus, quæ graviora essent, interdum fieri solitum erat, inquit Catechismus Rom. de Pœnit. Sacram. cap. 12.

VI. JOANNES DE LUGO, è Soc. J. ab anno 1643. ad 1660. S. R. E. Cardinalis, ann. æt. 77. 20. Aug. defunctus, De Sacram. Pœnit. disp. 14. sect. 10. num. 170. in editione Lugdun. ann. 1636. p. 259. testatur esse COMMUNEM THEOLOGORUM DOCTRINAM, quòd Confessarius possit aliquando obligare pœnitentem ad implendam pœnitentiam ante Absolutionem; quando judicat id esse necessarium, vel utile pœnitenti. Et num. 171. Cum, inquit, Confessarius judicat expedire dilationem Absolutionis, ad hoc, ut pœnitens reddatur magis cautus, ne ita facile postea relabatur; potest certè DEBET aliquando, ut Medicus hoc remedium pœnitenti adhibere.

VII. SYNODUS ARCHIDIOECESANA PRAGENSIS, anno 1605. celebrata atque excusa; & ann. 1650. ex speciali

speciali mandato Eminentissimi Cardinalis ab Harrach Archiep. Prag. recusa, Tit. de poen. pag. 78. pro peccatis gravibus levissima pœnitentia non imponantur; alioquin, ut Canon. ait, consuevit [sacerdos] pulvillos secundum Propheticum sermonem sub omni cubitu manus; & facit cervicalia sub capite univ[er]sæ etatis ad capiendas animas, &c.

Quos in graviora crimina frequenter ex pravâ consuetudine incidisse animadvertit, ijs ad aliquot dies, atque adeo menses, prout morbi gravitas exigere videtur, Absolutionem differat ita tamen, ut illos sanare, non autem in desperationem aut confusionem inducere piè prudenterque procuret.

Rectissimè A. R. & exim. P. JOAN. SCHWEITZER ord. Erem. S. Aug. in almâ univ[er]s. Colon. ff. Theol. D. & Prof. ord. in *Dissertat. de sufficientiâ & necessit. Poenit. an. 1678. à 9. Doctores Colonens. approbatâ, Dub. 9. Conclus. 4. p. 205. Frequenter, inquit,*

relabentibus in eadem peccata mortalia non semper & indiscriminatim est danda Absolutio ; sed interdum non solum utiliter, Verùm etiam NECESSARIO debet negari , aut differri sed cavendum est confessorijs , ne nimis dure agant etiam cum hujusmodi consuetudinarijs ; nec tam indiscretè eos dimittant, ut scandalizentur, & Sacramentum Confessionis contemnant ; sed potius intelligant se dimitti in bonum suum. Et conclus. 5. Non semper aut Communiter relabentibus frequenter in peccata mortalia, ejusdem , vel diversa speciei est neganda aut differenda Absolutio ; multo minus illis , qui tantum semel atque iterum sunt relapsi ; donec præmiserint satisfactionem. Si nimirum parati sint adhibere media , à sacerdotibus, juxta Ecclesiæ, & sanctorum doctrinam judicantibus præscribenda ; neque neglexerint ea , quæ jam aliàs eadem methodo fuere præscripta atque injuncta,

Ut verò non sacerdotes plenius agnos-

agnoscant, non posse nos sacerdotes, absque horribilium pœnarum reatu, brachio ita levi Absolutione, & sacram Communionem dare, ut sibi non pauci in propriam (licet non agnitam) perniciem fieri volunt; hinc adferam nonnulla, quæ à magnis quibusdam Prælati & Doctoribus, tam in sacerdotes, qui hac in causâ non satisfaciunt officio suo, quam in pseudo-pœnitentes sunt scripta & prædicata. Eadem igitur in correctionem & salutem tuam legere non graveris.

VIII. CARDINALIS BELLARMINUS Conc. 8. pro Dom 4. Advent. illi, inquit, *se ministros & dispensatores [mysteriorum Dei] non agnoscunt, qui, quasi non essent Domino rationem reddituri, summâ facilitate omnibus manum imponunt; & tam contritos, quam non contritos; tam plenè & perfectè confitentes, quam peccata sua quadam confusâ generalitate involventes; TAM SATISFACERE PARATOS, QUAM*

62 *Pfendo pœnitens correctus.*

QUAM NON PARATOS , quasi propria potestate & authoritate absol-
vunt. Isti sua imperitia & superbia cor-
rumpunt populos, & eis vera poeniten-
tia viam præcludunt : NEC ENIM
ESSET HODIE TANTA FACI-
LITAS PECCANDI , SI NON
ETIAM TANTA FACILITAS
ABSOLVENDI.

Veniunt homines onusti peccatis , &
qui millies in eadem ceciderunt ; & ve-
niunt soepe sine ullo signo doloris VEL
PRIDIE, VEL IPSO DIE SUMMÆ
CELEBRITATIS. Et STATIM
ABSOLVI, & ad sanctorum mysterio-
rum communionem accedere volunt :
Et nos iudices inconsiderati ! dispensa-
tores infideles ! omnibus manum imponi-
mus ! omnibus dicimus: Ego te absolvo ;
vade in pace !

SEU VÆ NOBIS , cum Dominus
rationem ponet cum servis suis ! servi
sumus ; dispensatores sumus ; non Domini
sumus : Causam Dei , non nostram agi-
mus ;

mus; offensas Dei, non nostras remittimus; bona Dei, non res nostras dispensamus.

Hinc videlicet B. Augustinus in epist. 148. Nihil est, inquit, in hac vitâ, & maximè hoc tempore facilis & latius, & hominibus acceptabilius Episcopi & Presbyteri officio, si perfunctoriè & adulatoriè res agatur: sed nihil apud Deum miserius & tristius & damnabilius. Et B. Joan. Chrysof. homil. 3, in Acta, Non temerè, inquit, dico; sed ut affectus sum ac sentio: Non arbitror interfaceres multos esse, qui salvi fiant; sed multò plures, qui pereant: unius enim anima perditio tantam habet jacturam, ut nulla ratione possit estimari

Passim videbitis euntes homines ad confessionem; & licet neque dolorem peccatorum, neque verum propositum non amplius peccandi; neque DESIDERIUM SATISFACIENDI præteritis habeant; tamen omnino cupiunt

unc

64 *Pseudo-pœnitens correctus.*
unt absolvi. Et si casu aliquo Confessari-
um sapientem inveniunt, qui eis aper-
te dicat: Frater; ego hic sedeo, non ut Rex,
sed ut iudex. . . . Ego, qui servus sum,
non ex liberalitate, sed ex iustitiâ boni
Domini mei dispensare debeo; si, in-
quam, talem Confessarium fidelem &
prudentem nacti fuerint, quarunt sibi
alium, & ab eo absolutionem quoquo-
modo extorquent; & tum verè se liberos
& absolutos putant; cum sint miseri, dup-
plici vinculo colligati [priorum videli-
cet peccatorum, & sacrilegii, eisdem per
indignam Absolutionis susceptionem
recenter adjecti.]

Mox verò Bellarminus Dominum
Deum introducit sacerdotibus ita lo-
quentem: si rursus ad vos pro medici-
nâ peccatorum venerint homines, quos
semel (Baptismo aquæ) lavistis, non
amplius eos lavabitis Baptismo aquæ
frigida; sed abhibere Balneum ferventis
aquæ; & eorum pellem [dignos pœni-
tentia fructus & labores injungendo]
dili-

diligenter excoquite ; ut aliàs sint prudentiores, & majori vigilantia caveant flagitia, &c.

Quare, auditores optimi, si bonam, & utilem, si salutarem Confessionem facere vultis... balneum istud calidum magno animo ingredi debetis ; & primum **DIU ET MULTUM** in amaritudine anime peccata præterita recogitare ; Deinde ea largis **ET DIUTURNIS** imbribus lachrymarum abluere ; **TUM** sacerdotem probum & eruditum adire, qui non solum absolvere, sed etiam remedia morbis & ægritudinibus accommoda adhibere sciat ; postremo totis viribus, bonis operibus, & eis potissimum, quæ sacerdos iusserit, insudare ; & alijs pœnitentiæ laboribus sponte assumptis Domino satisfacere. Aspera tibi ista videntur ? cogita duriolem & asperiolem esse gehennam ! Hæc & plura his similia Bellarminus.

Quod autem additur de lachrymis, accipiendum est de lachrymis voluntatis,

tis,

is, inquit B. Albertus Magnus: *Quamvis enim aliquando fluant etiam lachrymæ corporales; hæc tamen necessario non requiruntur sed sunt signum & effectus Contritionis.* Hæc ille in 4. dist. 16. art. 8.

IX. SYNODUS GEBENNENSIS [cujus canones & decreta, quamvis non S. Francisci Salesij (an. 1622. defuncti) verbis, ejus tamen spiritu formata esse testatur dignus ejusdem successor] 4 parte, tit. 9. cap. 5. *Nihil, inquit, perinde Ecclesiam de decoro; nihil ita ejus violat disciplinam; nihil ita fovet peccatores in somnolentâ peccandi consuetudine, quàm probrosus ille mos, quo quidam Presbyteri peccata relaxant, non tanquam judices, qui prudenti & gravissimum discussionem discernant, nisi pro reo pro eo possint pronuntiare; Verùm tanquam mancipia, quæ præcipiti & adulate indulgentiâ peccatoribus blandiuntur.* De istis adulatoribus dicit Cyprianus, quod inducant in Ecclesiam dul-

cena

†
pro
reo

†

cem crudelitatem, misericordia & clemencia nomine palliatam: Deque istorum Pace (id est Absolutione) quam dant peccatoribus, idem asserit Cyprianus, quod sit irrita & falsa pax; PERICULOSA DANTIBUS, ET ACCIPIENTIBUS NIL PROFUTURA.

Et post aliqua: siquidem varii Presbyteri se faciles exhibent in danda peccatorum remissa, modo peccatores respondeant emendationem, & elongationem a peccandi occasione proxima... DILIGENTER INQUIRENDUM EST, NUM IDEM NON SOEPUS PROMISERINT: Nam si id ipsum promiserint identidem, nec promissum adimpleverint; presbyter illorum verbis non debet credere; sed differre Absolutionem, quousque ab istis occasionibus peccandi recesserint; & quousque per aliquod temporis spatium ad eas non redierint: Nam, si detur Absolutio sine spe probabili, quod poenitens stabit promissis, sanguis Christi profanationi expo-

expo-

exponitur; & presbyteri iteratarum pro-
lapsionum, & illorum malorum se neos
constituunt, quæ ex falsis nascuntur Ab-
solutioibus; QVIBVS PERIT TVM
PRESBYTERORVM, TVM POE-
NITENTIUM MVLTITVDO IN-
FINITA. ita refert Reverendissimus &
Illustriss. D. Joannes, Episcopus Castori-
ensis, & Vicarius Apostolicus, Tract.
3. de cultu Sanctorum, §. 29. in edi-
tione Embricensi, anno 1675. factâ, p.
280. & 281. Nam sola hæc synodi Ge-
nevensis verba ex ipso fonte non hausi.
Sufficit verò testimonium, immò &
doctrinæ hæctenus allatæ pondus non
exiguum addit consensus tanti Ecclesiæ
Prælati.

X. S. THOMAS DE VILLA
NOVA, ex Ordine Eremitarum S.
Augustini, & Ecclesiæ Caroli V. ab
anno 1544. ad 1555. Archiep. Valenti-
nus in Hispania, in serm. pro feria 6.
post Dom. 4. in Quadrag. post med.
PRIUS, inquit, vadat (confitens) &
con-

concupinam è domo pellat ; pecuniam
alienam restituat ; contractus usufructuosos
rumpat ; famam proximi lesam , prout
potest , resarciat ; mercenariorum labores
& pauperum debita solvat ; offenso Fra-
tri reconcilietur , & veniam petat : Et
TUNC ad Confessarium redeat & ab-
solvatur. Hic rectus est Ordo ; HUNC
ORDINEM NE TRANSGRE-
DIARIS : Væ ! qui consuevit pulvillos
sibi omni cubitu manus , &c.

Quid Ecclesiam Domini hodie per-
dit , nisi Confessariorum & Pastorum
blandiens adulatio ? delinens demul-
censque assentatio ? Væ miseris ! &c.

Blandæque istius indulgentiæ dam-
nandâ indignitate plurimis acerrimè
perstrictâ , idem sanctus ibidem PIE
IMPIOS , ET IMPIE PIOS vocat
Confessarios illos , qui , ne penitentem
aliquantisper contristent , illum in suâ
nequitia manere permittunt.

At quanto , ait , melius esset ad mo-
dicum contristare , quàm in æternum
dam-

dam-

damnare! Apostolum audiamus, qui (2. ad Cor. 7. v. 8. & seqq.) sic ait: Etsi contristavi vos in Epistolâ, non me pœnitet. Ecce enim hoc ipsum secundum Deum contristari vos, quantam in vobis operatur sollicitudinem: indignationem. **VINDICTAM!** *Hec omnia bona tristitia, quæ secundum Deum est, operatur in homine: Non te pigeat, ô sacerdos, agros moribus sic contristare! (satisfactionem videlicet, quæ ad novam vitam custodiam, & peccatorum vindictam sit, injungendo)*

Nolo tamen, ut in pœnitentijs injungendis plus a quo severior sis. Sic rigorem pœnitentiæ temperato, ut neque levitas, delicti contemptum; nec gravitas omittendi periculum creet. Hæc S. Thomas de Villa nova.

XI. POEDAGOGUS CHRISTIANUS, operâ & curâ Patrum Soc. J. Scœpissimè editus, Tom. 1. part. 2. cap. 14. §. 2. Duo exempla prorsus horrenda refert; quòd nimirum post
seculi

seculi 16. medium duo recens defuncti;
 unus Hispani in Hispaniâ, anno 1567.
 alter in Italiâ, Confessariis suis intem-
 pestâ nocte, quasi ad infirmos evocatis,
 se tandem inter eundum manifestârint;
 ac dignas pro piâ impietate, & impiâ
 pietate gratias agentes, eosdem secum
 vivos abriperint ad infernum. Narra-
 tionem fusiorem, & plura alia vide ibi-
 dem. Adietiam *R. Patris Avengle* ser-
 monem 25. pro Dom. 4. post Pascha,
 editionis Moguntinæ, anni 1668. p.
 245. col. 2.

XII. SPECULUM VIRTU-
 TUM, ab Anonymo, at sapientissimo
 quodam Franciscano compositum, &
 Lubecæ anno 1485. Germanicè im-
 pressum, Tit. *de Conscientia*, fol 221.
 pag. 2. *Parisiis*, inquit, *Licentiam*
 (id est, gradum academicum) *querens*,
sciensque de quibus sit examinandus;
profectò insanit, si ejus disciplina se tra-
dat, qui vel simplex est & idiota; vel
docet alia ab illis, qua ipsum responde-
re

re oportet. HUIUSMODI INSA-
 NORUM HOMINUM MAGNUS
 EST NUMERUS! qui sine discrimi-
 ne ad Confessarios simplices, & confi-
 tentium animas curare negligentes ac-
 cedunt; id quod tamen in causa corporis
 sui mortalis vix facerent. Etenim, si
 infirmi, vel sauci forent, morbis & vul-
 neribus suis expertissimum utique, quem
 invenire possent, Medicum, vel Chy-
 rurgum exquirerent. At verò luxurio-
 si, superbi, avari, aliisque peccatis
 [quæ vel deserere, vel dignis pœnitentiæ
 operibus emendare nolunt] impliciti,
 sui in peccatis similes, vel saltem simpli-
 ces Confessarios quarunt; quò gravio-
 res, quas meruere, pœnitentiæ evitent;
 fugiuntque sapientes & rectos: ADEO-
 QUE COECUS COECUM IN
 FOVEAM INFERNI, VEL UT
 MINIMUM HORRIBILIS PUR-
 GATORII DUCIT.

XIII. S. VINCENTIUM FER-
 RERIUM Dom. 4. post Trinit. serm.

1. §. De 5. Virtute, in morali, similia loquentem, ob acriorem censuram, ego hinc referre non ausim.

Tu igitur ipse eundem, nec non B. *Henrici Susonis* libellum de 9. Rubibus, anno 1352. scriptum, cap. 9. in fonte adire velis.

TRACTATUM verò SACERDOTALEM (quem *Stephanus Episcopus Posnoniensis*, à *Nicolao de Plone* Capellano suo compositum, circa medium seculi ^{15.} de Capituli sui Cathedralis consilio & assensu, præviâ deliberatione approbatum, omnibus & singulis Rectoribus Ecclesiarum parochialium, habendum & tenendum ad unguem perfectè, sub irremissibili poenâ præcepit) hinc omninò debui allegare. In eodem igitur Tractatu, Cap. de Sacramento Poenit. §. De poenitentis injungendis secundum Canones, post pauca de manifestis peccatis acta, expressè etiam de OCCULTIS PECCATIS, qua pertinent ad simplices Sa-

D

cerdotes

74 *Pseudo-pœnitens correctus*
cerdotes (id est ad Parochos & alios
non-Episcopos) dicitur ; quòd ubi-
cunque inveniunt taxatam pœniten-
tiam per Canones , non mutant eam sine
causa ; ita tamen , quòd non perdant per
eam peccatorem .

Moxque & immediatè subjungitur ;
secundùm hoc intellige illud , quòd com-
muniter dicitur , sed malè intelligitur ;
quòd pœnitentiæ sint arbitrariae . Vide
ergo , quicumque iudicas secundùm ca-
put tuum , injungendo pœnitentias non
taxatis debitis circumstantiis (utrùm
scilicet propter eas sint vel non sint mu-
tandæ pœnitentiæ à Canonibus taxatæ)
QUIA IN MAGNO PERICULO
ES, DECIPIENS TE ET POENI-
TENTEM ; si arbitraris aliter pœni-
tentiam , quàm **SPIRITVS SANCTVS**
eam dictavit , illi pœnitenti impo-
nendam . Et post pauca . Videat ergo
Sacerdos , & cautè perspiciat , quòd , ubi-
cunque pœna à jure expressa est , non o-
mittat eam imponere ; Nisi necessitas vel
alia

alia causa rationabilis aliud suaderet.

Rursum post aliqua ibidem pluribus docetur, quod, qui imperitos Sacerdotes quærit, ut ab iisdem pœnitentiam minimè proportionatam recipiat, semetipsum decipiat; ac (veluti negligens circa se ipsum) justè negligatur ab illo, qui eum misericorditer monet, & petit, **NE AMBO IN FOVEAM CADANT: QVONIAM STULTVS ERRARE VOLVIT.** Statimque subjungitur: *Audiat ergo unusquisque Confessor, taliter, qualiter sibi placuerit, pœnitentiam imponens; quod* (juxta B. Hieronymum, Capite Non afferamus, 2. 4. quæst. 1. *(illa pœnitentia, qua imponuntur erroneè, & aliter quam sunt imposita à jure, dicuntur DOLOSÆ ET TEMERARIÆ.*

Tandemque ibidem secundùm Doctores finaliter concluditur, quod tantùm ex causa, scilicet necessaria, pœnitentia possint dici arbitraria, atque à Confessore moderari vel in toto vel in

parte; consideratis circumstantiis personarum, temporum, locorum, ætatum, qualitatum criminis, & aliorum: Quòdque Sacerdos aliàs GRAVITER PECCARET, ET ONERARET SE PECCATIS ALIENIS; juxta eadem illa, quæ hic infra Cap. 2. art. 1. num. 28. sub finem sunt afferenda.

Estque benè notandum; quòd *Tractatus sacerdotalis* jam nunc allegatus, adhuc seculo 15. ex. & 16. ineunte in tanto & pretio & usu non tantùm in Polonia, sed etiam in Germaniâ fuerit; ut in Bibliothecâ nostrâ Hildesimensi extent quatuor ejusdem exemplaria, in solâ Vrbe Argentinenfi, singula diversis annis, nimirum 1488. 1490. 1496. & 1508. impressa.

Ne tamen immaturum & iniquum hîc præjudicium formes; vide sis ea, quæ Capite 2. art. 2. Regulâ 7. & sententibus afferentur.

XIV. D. THOMAS, Theologorum

rum Princeps, & Doctor verè Angelicus, Opusculo 65. De Officio Sacerdotis. *Scientia, inquit, iudicandi similiter necessaria est (Sacerdoti) UT EX ERRORE NON IMPONAT FALSAS POENITENTIAS, PER QUAS ANIMÆ AD INFERNUM TRAHUNTUR. De Pœnit. dist. 9. cap. Fratres: Quia iuxta sententiam veritatis.*

Si coecus coecum presumat ducere secum,

In foveam ductor primus cadit, inde secutor.

Sit autem sacerdos ita cautus, ut non imponat poenitentiam ita gravem & austeram poenitenti, ut poenitens totum dimittat: sed nec ita levem imponat, ut peccator contemnat peccatum, & ex levitate poenitentia relabatur liberius ad peccandum. [An verò injunctio 7. psalmorum, vel unius alteriusve Rosarii absterrebit v.g. fornicarium, ne iterum fornicetur?] Faciat ergo quoddam

78 Pſendo-pœnitens correctus.

temperamentum ex miſericordia & ſeveritate ; ut poenitentia non ſit nimis diſſoluta, nec nimis rigida, &c.

Ut autem ſacerdos ad iſta ſit doctus & cauſus, meditabitur ſcripturas ſacras, & dicta SANCTORUM ; in quibus iſta inueniet , &c. Certè, cum videmus medicos corporum revolvere quotidie & legere libros phyſicales , & medicinales corporum , in quibus docetur curare corpora moritura, MAGNA STULTITIA EST NON LEGERE LIBROS (N.) SANCTORUM, MEDICINALES ANIMARUM ; IN QUIBUS DOCEMVR curare animas in æternum victuras :

Et opusculo 64. Tit. de periculo familiaritatis Dominarum, ſive mulierum, cum tanquam rem malam improbaſſet, quòd ſagitta carnalis affectionis percuffi ſoleant, verecundiæ declinãdæ cauſâ ſæpè Confefſarium mutare, mox ſubjicit : ſed, quod PEJVS EST, cum ipſi deberēt quærere medicos ſpirituales,
cantos,

cautos, peritos & expertos, qui sciens
illam agritudinem & causas ejus ag-
noscere, & CONGRVVM REME-
DIVM ADHIBERE; non solùm non
faciunt; sed potius, si semel ad aliquem
talē pervenerint, ipsum ex tunc fugiunt,
nec revertuntur ad ipsum. Quærunt
ergo Confessarios idiotas & simplices;
qui nec morbum intelligunt; nec causas
ejus agnoscunt; nec ideo sciunt congruã
adhibere medicinam. Hæc Doctor
Angelicus.

XV. JACOBVS DE VITRIACO,
ex Ord. Canoniorum Regul. S. R. E.
Cardinalis & Episcopus Tusculanus,
vir sanctissimæ conversationis, nec non
ingenii, doctrinæ & sapientiæ admira-
bilis, ann. 1244. defunctus. Domin. in
Albis, serm. 3. de Evangelio, si sacerdos,
inquit, pro jejunio unius diei ab omni
poena criminalium, quæ [confitens]
commisit, absolvit; non approbatur in
curia coelesti; sed tam sacerdos, quàm
ille, quem INDISCRETE putat

80 *Pseudo-poenitens correctus.*

absolvere, in foveam cadunt: ille enim residuum poenitentiae in purgatorio supplebit; SACERDOS PRO INDISCRETIONE PVNIETVR.

XVI. HUGO DE S. VICTORE
ex Comitibus de Blanckenburg ad
fylvam Hercyniam Canonicus Reg. in
Monasterio S. Victoris prope muros
Parisienses, ALTER AUGUSTINUS
dici solitus, & ann. 1140. piissimè mor-
tuus, Eruditionum Theologicarum lib.
2. *De Sacramentis*, part. 14. cap. 3.
poenitentem per sacerdotis inscitiam
aut negligentiam deceptum, qui se se,
cum non satisfecisset, satisfecisse credi-
derat, de hoc conquerentè introducit,
& docet his verbis: *Quare, inquis, factum
est, ut talem sacerdotem non habeam,
qui dicat mihi hoc, quod [in congruam
satisfactionem facere] oportet? Audi,
quare: Propter peccata tua factum est
hoc; quibus meruisti, ut MALUM
haberes; Quibus, si districtè iudicareris,
et hoc merueras, ut nullum haberes.*

Qui

Qui, inquit scriptura, regnare facit
hominem hyprocritam propter peccata
populi, [Job. 34. v. 30.] Et ego, ait
(Ezechielis 3. v. 26.) adhaerescere faciam
linguam tuam palato tuo; & eris mutus,
nec quasi vir oburgans; quia domus
exasperans est, &c. Pigritia tua, &
negligentia tua occasionem torporis qua-
sivit, non correctionem: Et vidit hoc
DEVS, & dedit tibi secundum cor
tuum, ut non inuenires, quod non
querebas accipere.

Nec tamen dico, quod desperes: Hec
etiam si contingat, ut homo, qui exterius
curandis vulneribus peccatorum medi-
camentum aliquod minus sufficiens
tribuat.... Magnum est, si in hac vita
incipere possis, etiam si non perficias: Nam
& post mortem ignis quidam purgatorius
datur; ubi purgantur & mundantur,
qui hic corrigi coeperunt, & non perfe-
cerunt. Qui autem in hac vita nec incipere
voluerunt, ibi confirmari non possunt.
Quibus autem correctionem suam inci-

D 5

pere

82 Pseudo-pœnitens correctus.

pere datur, etiamsi perficere non datur,
illic correctionis perfectio reservatur.
Tamen tutius omnino est, ut hic &
incipere & perficere contendas; ut illic
tibi nihil patiendum vel faciendum
superfit. DURUM EST TORMEN-
TA ILLA VEL AD MODICUM
SENTIRE.

XVII. B. PETRUS DAMIANI
ex Ord. S. Bened. S. R. E. Cardinalis, &
Episcopus Hostiensis anno 1080.
defunctus (ad quem Leo IX. jam tum
anno 1049. rescripsit) opusculo 13.
cap. 6. Nonnulli, inquit, Rectores fratrum
plus tribuentes Monastica Regule, quam
expediat, QUIBUSLIBET à seculo
venientibus, etiamsi graviter lapsi sint,
aliam pœnitentiam non imponunt, nisi
tantum communem Monasterij ordinem
servare precipiunt; Quod profecto
quam sit inconsideratum; quam inhu-
manum, QUAM PENITUS INDIS-
CRETUM, QUISQUIS SAPIT
INTELLIGIT... Qui enim hæc
agit,

agitur, quid distet inter decem millia
talenta, & centum denarios, non attendit:
Nam si ius discretionis inspicitur, &
unusquisque quò magis gravatur offen-
sis, eò majori gravandus est pondere sa-
tisfactionis: Facilius quippe debitor
solvit, qui mutuatus est unciam, quàm
qui libram; Nec pari emendatione
plectendus est, qui ovem rapuit, & ille
qui bovem.

Quidam frater ad nos de Monasterio
venit; quid in laicali vitâ commiserat,
confessus est: Porro debebatur illi septua-
ginta, si rectè teneo, annorum pœnitētia,
sicut nobis ex sacrorum Canonum sen-
tentiâ videbatur. Erat autem ferè jam
septennis in habitu Religionis; Cumque
quereremus, pro his peccatis quantum
jam pœnitentiæ peregisset? respondit,
Domino quidem Abbati se cuncta fuisse
confessum; sed eum præter communem
Monasterij observantiam nullam sibi
pœnitentiâ indidisse: Quia perhibuit,
solam conversionem pro omnium pecca-
torum

rorum suorum Absolutione plenè sufficere. Quid dicam? Fateor, res mihi valde displicuit; dispexi; HORRUI; & HOMINEM DECEPTUM ESSE CLAMA VI: Nimirum qui pœnitentiã necdum haberet inceptam, quam diversis afflictionũ modis jam habere poterat consummatam. Hæc ille. Tu verò nota, quæ & quanta communis Monasterii observantia secum ferat & tulerit ante sexcentos annos; & quantò proinde magis ille decipiatur, cui in seculo manenti pro gravissimis plurimisque delictis non nisi brevissimæ levissimæque preces injunguntur!

Opusculo s. ad Hi' debrandum S. R. F. Cardinalem scripto, eidem hæc refert: In Ecclesiam Mediolanensem antiquius damnabilis illa consuetudo irreperat, ut pro subdiaconatu duodecim, pro Diaconatu decem & octo, pro Presbyteratu verò 24. nummi darentur: quam Wido Archiepiscopus se funditus destructurum ante S. Altare
in

in ipsius Petri Damiani (Legatū Nicolai II. agentis) manum juravit, & injungi sibi pœnitentiam pro venalitatatis hujus nefando commercio non extirpato est deprecatus. CENTUM ITAQUE sibi annorum pœnitentiam indidit; redemptionēque ejus taxatam per unumquemque annum pecunie quantitate præfixit. Pœnitentia autem, inquit, Clericorum talis est: ii nimirum, qui solūm constituta à diabolo regula canonem dederant, ita ut nonnulli eorum vix peccatum hoc esse cognoscerent, quinque annorum pœnitentiam acceperunt, hoc modo; ut omni tempore, æstate simul & hieme duas dies; duabus autem anni Quadragesimis, Natalem videlicet & sanctum Pascha præcedentibus tres dies per hebdomadam jejunarent in pane & aquâ. Eorum autem, qui plus dederunt, septem annorum est pœnitentia, sub eadem scilicet jejunii quantitate distincta: Postque septennium, quamdiu vixerint sextam feriam jejunabunt. Qui autem jejunare

facile non potest, unum ex his diebus per omnem hebdomadam redimere licentiã habet; ita ut unum psalterium medite-
 tur, aut medium cum quinquaginta metanois (hoc est totius corporis in terram prostrationibus) aut unum pauperem pascat, & lotis pedibus nummum porrigat. Hoc insuper Domino Archiepiscopo promittente, quòd omnes orationis causã procul ipse dirigeret, sive videlicet Romam, sive Turonum; ipse autem Archiepiscopus profecturum se ad B. Jacobi venerabilem tumulum, qui est in Hispania, disponebat.

Opusculo 20. cap. 7. refert, quòd, cum aliquando fuerat Episcopo Florentino itineris comes, ipse quidem diverterit in cellam presbyteri; Episcopus verò sese in hospitio, cum comitantium turba recreaverit ludo scachorum; mane autem hoc intelligens, Episcopum acerrimè increparit, quòd manum Dominici corporis oblatricem, & linguam inter Deum & populum mediatrì-

mediatricem, sacrilegi ludibrij contaminatione foedasset : Additque, quòd eidem [primò nullum in hoc facto reatum agnoscenti, postea verò pœnitentiam postulanti] præceperit, *ut ter psalterium meditando percurreret; ac duodecim pauperum pedes, sub totidem numismatum erogatione, eorumque recreatione [cum oris impressione] lavaret.* En pœnitentiam pro peccato veniali injunctam!

Quamvis autem hæ pœnitentiæ, Episcopo Florentino & Clero Mediolanensi injunctæ, non fuerint Sacramentales; nihilominus tamen etiam, & quidem præcipuè in ordine ad placandam Dei offensam fuerunt injunctæ; Nosque erudiunt, quid in similibus, gravioribusque casibus sit, aut foret agendum; Nec est dubium, quin pœnitentia clericis Ecclesiæ Mediolanensis canonicè primùm injuncta, postmodum in proximâ eorundem confessione (quam primùm, ut videtur, secutâ) acceden-

acceden-

accedente clavis Sacramentalis auctoritate, etiam facta sit sacramentalis; ob rationem infra cap. 3. §. 27. 28. & 29. videndam.

NEC TIBI BLANDIARIS, inquit idem B. Petrus Damiani, serm. 2. de S. Andrea ante med. *si graviter peccanti levior poenitentia, vel à nesciente, vel à dissimulante dicitur; cum in purgatoriiis ignibus perseverandum sit, quidquid hic minus feceris: Quia dignos poenitentia fructus quarit Altissimus. Licet autem NON EVASERIT MANUS DEI VIVENTIS qui tibi plene non consilium; tibi tamen ratio Magistra presidet, qua te doceat tantum à licitis abstinere, quantum te meminervis & illicita perpetrasse.* Sermo autem ille tribuitur, etiã S. Bernardo, & Nicolao ejusdem Notario; estque certissimè unius ex illis tribus; adeoque viri admodum excellentis; immò potest à singulis esse ad populum dictus; quandoquidem nec inconveniens, nec insolitum est, sermonem bonum,

bonum, juris publici factum à pluribus
describi, atque ad plebem dici.

XVIII. PETRUS BLESENSIS,
ex optimatibus Britannia minoris
ortus; Guillelmi 2. Sicilia Regis adhuc
pueri, ab ann. 1167. instructor & sigil-
larius; Totiusque Regni post Reginam
& Archiepiscop. Panorm. director;
postea ab Henrico 2. evocatus in
Angliam, ejusdemque ad Regem Gal-
liarum Legatus; duorum quoque
Archiep. Cantuariensium Cancellarius;
Archidiaconus Bathoniensis & Londin.
in Tract. de Pœnit. vel satisfactione à
sacerdote injungenda. Tom. 24. Maxima
Bibl. PP. pag. 1178. H. sunt, inquit, qui
pro peccatis gravibus leves & inusitatos
injungunt pœnitentia modos; consuetes
juxta verbum Propheta pulvillos sub
omni cubitu manus; & cervicalia sub
capite universa ætatis. Et Isidorus, de
summo Bono: sunt, qui pœnitentibus
securitatem cito pollicentur; quibus
benè per Prophetam (Jerem. c. 6.) dici-

unt:

*tur: Curabant Contritionem filia populi
mei CUM IGNOMINIA, dicentes:
Pax! Pax! & non est pax. Cum ignomi-
nia inquit [S. Isid.] curant Contritionē,
qui cito pœnitenti promittunt securita-
tem ... GRAVITER ITAQUE
OFFENDIS, si Dominico debitori cul-
pas, que in Deum sunt, IMPUNE
dimittis; ac cœlestis Regis debitum tua
presumptione resolvis. Quis verò bre-
vissimas preces, in causa peccatorum
gravium, punientiam, vindictam &
castigationem appellet? Aut quis neget
eadem peccata gravia à sacerdote,
ejusmodi duntaxat preces injungente,
IMPUNE dimitti?*

XIX. JONAS, AURELIANEN-
SIS ab añ. 822. usque ad 842. Episcopus,
atque inter Palatinos Ludovici Pii Imp.
admodum excellens, Lib. I. de institu-
tione Laicali, cap. 10. *Illud etiam,
inquit, minimè prætereundum est, quòd
quidam, peccatorum suorum conscii,
imperitos animarum suarum medicos
expetunt,*

expetunt ; ut sibi ad votum suum pœnitentia tempora imponant ; & peritos ideo declinant , ne austerius pœnitentia eos addicant: si enim peritus medicus ad morbos corporis pellendos queritur ; quanto magis medicus anima peritissimus querendus est ? ut ergo artis medicina nescius , dum curare nescit vulnus corporis , non illud minuit , sed magis plerumque incrementum ei addit: ita & imperitus medicus animarum , dum earum languoribus mederi videri vult , quia his congrua medicamenta nescit adhibere , eosdem languores creditur incrementare. De talibus inquit Deus per Proph. (Ezech. 13. v. 18.) vivificabant animas , quæ non vivebant ; & mortificabant animas , quæ non moriebantur.

Sunt etiam plerique spirituales medici , qui medendi animarum vulnera habent scientiam ; sed aut amoris proprii , aut adulationis causa , errata eorum , qui sibi confessionem peccatorum suorū faciunt ,

faciunt ,

92 Pseudo-pœnitens correctus.

faciunt, saluberrima poenitentia rigore
ferire refugiunt: De quibus rursus
Dominus [ibid.] per Prophetam, va,
inquit, his, qui consunt pulvillos sub
omni cubitu manus; & faciunt cervicali^{su}
capite universe aetatis ad capiendas
animas. Hunc locum Papa Greg. in libro
pastorali ita exponit: Pulvillos quippe
sub omni cubitu manus ponere, est cadentes
sua rectitudine animas; atque in
hujusmodi se delectatione reclinantes
blanda adulatione refovere: Quasi enim
pulvillo cubitus, vel cervicalibus caput
ponentis excipitur, cum correptionis
duritia peccanti subtrahitur, eique mol-
lities favoris adhibetur; ut in errore
molliter jaceat, quem nulla asperitas
contradictionis pulsar.

Hi autem, qui imperitos adultores,
animarum suarum medicos querunt,
vana securitate se ipsos decipiunt: Ad
hoc nempe tales querere solent, ut in
poenitendo penè NIHIL AFFLI-
CTIONIS corpus eorum sentiat;
prefer-

praesertim cum Papa Gregorius dicat : Caro levis nos traxit ad mortem ; AFFLICTA reducat ad vitam. Hæc Jonas Aurelianensis.

Qui verò sanctos Patres , Doctoribus hæctenus adductis antiquiores audierit , tinnient ambæ ejusdem aures ; verum eos in gratiam Protestantium , Catholicam de satisfactione & Purgatorio doctrinam gratis & in consultè impugnantium , alibi adduco :

Hic enim cum Catholicis, quibus hæc sufficient ago.

Hic addenda erant ea, quæ in fine erratorum sunt impressa.